

bode treba napeti druge strune. Parola bodi: grof Gleispach mora proč, mora v pokoj!

† Ivan Nabergoj.

V sredo dne 10. t. m. je umrl na Proseku za-
služni prvoboritelj Slovencev v Trstu, Ivan Nabergoj.

Pokojnik se je porodil na Proseku dne 28. maja
l. 1835 in je doživel 67. leto svoje starosti.

Zaradi tega je začel vzbujati v svojih ožjih ro-
jakih zavest o nevarnosti, ki se je pričela sklapljati
nad njihovimi glavami, bodril je, navduševal ljudstvo
k narodni zvestobi in k probuji ljudstva za slovenski
napredek. Reči se mora, da je uprav to Nabergojevo
spoznanje o politični nevarnosti otvorilo našo poli-
tično borbo ob Adriji in da si je baš zaradi tega na-
kopal Nabergoj neugasno sovraštvo irredente, kateri
je vender-le ta velikan duha prekrižal toliko njenih
zlobnih načrtov.

Kolike so zasluge Nabergojeve za probujo na-
rodne zavesti mej tržaškimi Slovenci, to se pač ne
da opisati, a najbolji dokaz o njegovi ljubezni za
narod in njegovo delovanje, za blagor istega, je pač
neomejeno zaupanje, katero so mu naklonili njegovi
ožji rojaki s tem, da so ga izvolili že leta 1865. v
tržaški mestni zastop, a l. 1873. v državni zbor. Kot
mestni svetovalec je neustrašeno zastopal pravice
tržaških Slovencev celih 25 let, a kot državni po-
slanec celih 20 let. To je doba, s kakoršno se more
ponašati malo kateri ljudski zastopnik.

Ivan Nabergoj je zrl na to dobo svojega delo-
vanja lahko s ponosom, kajti v vsem ni bilo ni jed-
nega madeža narodne netaktnosti. Za njegovo obče
koristno delo pa, katero ni ostalo skrito niti v naj-
odločilnejših krogih, ga je obdaroval cesar z vitežkim
križcem Fran Josipovega reda.

A (vitez) Nabergoj ni deloval le v javnih zastopih,
marveč tudi zasebno, kjerko-li se je bila nudila pri-
lika. Kje je bil shod tržaških Slovencev, na katerem bi
se ne bila prikazala njegova častita oseba, kjer bi
ne bil spregovoril on jedrnate, mnogo tehtajoče besede?

Nabergoj ni rad stopal na visoki oder, marveč
vstopil se je — pred oder, ter od tam govoril z na-
rodom za narod.

Poleg političnih bile so na srcu tudi gospodarske
zadeve tržaških Slovencev, ker dobro je znal, da bi
se tržaški Slovenci le tedaj postavili i politično na
močno stališče, ako bi močno stali tudi gospodarski.
Zaradi tega je sprožil on prvi važno misel, naj bi se
okoličani že za časa polastili od države bogato sub-
vencionirane kmetijske družbe. „Societâ Agraria Trie-
stina“ ter izrinili iz odbora politikujoče Italijane ter
tako postali sami gospodarji te prevažne družbe. A
kratkovidni Slovenci, ki niso mogli slediti velikemu
duhu Nabergojevemu, čegar politični načrti so bili
osnovani v velikem slogu, niso znali uresničiti te

pomenljive Nabergojeve misli v škodo vse okolice, ki
trpi sedaj pod pritiskom gospodujočih laških „kmetov“
v gosposki suknji.

Koliko dobrih nasvetov in načrtov je ostavil
Nabergoj kot predsednik političnega društva „Edinost“
in drugod, o tem bode še govorila zgodovina tržaških
Slovencev obsežne knjige.

Ko je l. 1897. irredenta s svojo zlobo osleparila
okoličane za Nabergojev mandat, bilo je čedalje manj
slišati o njegovem delovanju, dasi je še nadalje tiho
nadaljeval svojo sveto narodno misijo. Tudi neka
nesoglasja v odboru političnega društva samem so
mu nekako zagrenila veselje — tako, da je naposled,
prisiljen po mučni bolezni, popolnoma obmolknil.

In danes ga ni več med nami!

Danes teden popoldne sprovedli so tržaški Slo-
venci k večnemu počitku očeta-voditelja Iv. Nabergoja.

Pogreb je bil primeren veljavi takega moža, ude-
ležili so se ga Slovani iz vseh krajev, a ostali, ki se
pogreba niso mogli udeležiti, žalovali so in jokali z
onimi, kateri so bili toli srečni, da so se mogli danes
teden podati na Prosek.

Pogreba so se udeležile deputacije vsih narodnih
društev, med temi tudi s krasnimi vencii, s trakovi
v narodnih barvah.

Tudi odličnjakov je bilo pričujočih lepo število,
med drugimi tudi več poslancev.

Tržaška vlada in deželna vlada so se udeležili
pogreba v lepem številu.

Na pokopališču sta govorila predsednik politič-
nega društva „Edinost“ poslanec M. Mandič ter
državni poslanec dr. Ferjančič.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Nagodbeni dogovori mej dunajsko
in mej budimpeštansko vlado se bržkone doženejo tekom pri-
hodnjega tedna. Kadar bo to končano, nastane za vlado še
veliko težja naloga, pripraviti in uglasiti pot parlamentarni
rešitvi tega perečega vprašanja. Glavna ovira rešitvi nagodbe-
nega vprašanja so Mladočehi, ki vladi ne dovolijo nagodbe,
dokler jim ne ustreže v jezikovnem oziru. Tej zahtevi pa zopet
nasprotujejo Nemci. Poleg Čehov bodo nagodbi nasprotovale še
nekatero druge stranke. Upanja je torej izredno malo, da bi
se res izvedlo vse to, kar želi Körberjeva vlada. V tem polo-
žaju prihaja vladi na pomoč „Pester Lloyd“ z jako radikalnim
nasvetom. Bržkone je ta nasvet inspiriral sam dr. Körber.
„Pester Lloyd“ svetuje, naj se vlada izogne vsem težkotam s
tem, da razpusti poslansko zbornico in si potom novih volitev
zagotovi večino za nagodbo. Ali bi si Körber z razpustom dr-
žavnega zbora pomagal iz zagate? Mogoče je sicer res, da bi
se v novem parlamentu zmanjšalo število Mladočehov in Vse-
nemcev, ali namesto njih bi prišli v poslansko zbornico češki
socialisti in socijalni demokratje, ki bi bili nagodbi še manj
naklonjeni, kakor so Mladočehi in Vsenemci. Nadalje pride v
poštev čas prihodnjih volitev. Pred koncem oktobra bi se dr-
žavni zbor ne mogel razpustiti in bi se torej mogle vršiti nove
volitve šele drugo leto. Kdo pa naj poskrbi proračun za
l. 1903? Körber je sam izjavil, da se § 14. ne posluži.
Z razpustom bi torej vladi ne bilo prav nič pomagano.

Državni zbor namerava vlada sklicati sredi ali pa šele koncem oktobra. To se pojasnjuje s tem, da neče vlada, da bi se iz državnega zbora posegalo v deželnozborske volitve, a bržčas je to le pretveza, da se odloži oklicanje, dokler ni vlada na jasnem s Čehi.

Deželnozborske volitve na Štajerskem, Nižjeavstrijskem in Moravskem so že razpisane in se bodo vršile meseca oktobra in novembra. Na Štajerskem se nemški nacionalci posebno trudijo, da bi izpodrinili nemško katoliško stranko, pa tudi na Spodnjem Štajerskem bodo poskušali ugrabiti Slovence kak mandat. Na Moravskem bo boj tudi mej Čehi, ker Mladočehi ne pojdejo več skupno s klerikalci. Najhujši bo boj na Nižjeavstrijskem. Tam so se skoro vse svobodomiselnne stranke združile proti krščanskim socialistom in napno vse moči, da strmoglavijo to stranko, ki je dosedaj imela v deželnem zboru večino.

Hrvatska. — Zagrebški izgredi proti Srbom so povzročili jako kritičen položaj na Hrvatskem. Zatrjuje se sicer, da je stališče hrvatskega bana omajano, ali to še ni prav verjetno. Banova pozicija pride v nevarnost šele potem, če radi zagrebških izgredov nastanejo v saboru komplikacije. Prav, da se to prepreči, je sedaj vlada zaukazala, da se ceni po izgredih povzročena škoda in da se ta škoda poravnava z dokladami na davke. To je seveda v Zagrebu povzročilo silno nevoljo. Preiskava zaradi izgredov se še nadaljuje in sicer je v preiskavi kakih 100 oseb. Veliko senzacijo je povzročilo dejstvo, da je ban sekcijanskega svetnika v naučnem oddelku Stanovijevića suspendiral od službe in plače in odredil proti njemu disciplinarno preiskavo. Pravi vzrok temu ni znan, a v obče se meni, da je tudi to v zvezi z izgredi. Stanojević je Srb.

Francija. — Combesovo ministrstvo se ima boriti z velikimi težavami. Združeni klerikalci in monarhisti se seveda bore proti njemu z vsemi mogočimi sredstvi. Njim stoji na strani armada in deloma tudi diplomacija. Posebne težave dela vladi deficit, vsled katerega bo primorana, najeti posojilo 120 milijonov. Ni čuda, da se čuje, da bo moralo ministrstvo odstopiti, a tudi če odstopi Combes, ne bo konec tej protiklerikalni smeri francoske notranje politike, kajti večina v parlamentu zahteva tako politiko. Posebno začudenje vzbujajo tudi govori dveh ministrov. Vojni minister general André in minister mornarice Pelletan sta nekako posebno začela rožljati z orožjem; zdaj grozita Nemčiji, zdaj Angleški in Italiji. Morda hočeta s tem pridobiti simpatije nacionalcev in armade, morla pa tiči za tem še kaj več.

Angleška je grdo prevarila burski narod. Dewett, Botha in Delarey so sklenili kapitulacijo, nadejaje se, da potem izposlujejo znatne koncesije od Angležev. Bile so jim tudi obljubljene. Radi tega so se Dewett, Botha in Delarey poklonili angleškemu kralju. A ko so stopili v zvezo s Chamberlainom, so videli, da so prevarani. Chamberlain je odklonil vse burske zahteve in s tem se je pokazalo, da so Krüger in njegovi oprodi Leyds in Reitz imeli le prav, ko so nasprotovali kapitulaciji Burov in potovanju burskih generalov v London. Seveda je zdaj vse prepozno. Buri danes tudi nimajo moči, da bi mogli zopet začeti vojno.

Obrtnija.

Rudništvo Bolgarije.

V tej mladi balkanski državi se je pričelo živahno gibanje na rudniški panogi narodnega gospodarstva. Vse križem se ustanavljajo rudniška podjetja,

ki obetajo obilega bogastva podjetnikom. V poštevh prihajajo v Bolgariji osobito sledeče mineralije: razne vrste kameno olje ali premog, potem baker, železo, marmor. Razun tega še sledi tudi zlato, srebro, svinec, mazan itd. Tudi kamena sol se nahaja. Največ soli pa le pridobivajo v solinah črnega morja pri Burgasu in Varni.

Največ rudniškega bogastva se nahaja v „Srednji gori“. Ondi je tudi zlato. V tem pogorju so že imeli plavže v pradavnih časih. Najvažnejši rudnik je bakrenik pri Burgasu. Baker se prikaže že na morski obali in se razteza 7 km v pogorja. Vnanji kapitalisti — zlasti francoski in angleški židje — si mnogo prizadevajo, da bi se teh zakladov polastili, a razmere v Bolgariji jih zadržujejo na tem.

Za tem je najvažnejši rudokop v Perniku, 35 km od Sredca. Ondi je premog v velikih množinah. Premogovnik je državna bolgarska last in vzdržuje 1000 delavcev.

Pri Slivnici je drugi premogovnik last neke belgijsko francoske družbe. Tretji premogovnik je v bližini Slivne, pri turški vasi Čam-Dere.

Največji premogovni zaklad pa je oni pri Trevni pred Kazanlikom, ki se razteza preko vsega balkanskega pogorja. Ker namerava bolgarska država graditi železnico od Tirnove do Trevnega, utegne postati ta premogovnik velikanske važnosti za oni del Balkana.

V Drenovem potoku v Trevniškem pogorju se nahaja tudi zlato, katero od časa do časa izperajo Macedonci. Ker pa je letos ondi dobra letina in — ustajo so ljudje popustili zlato in se brigajo za žito in politiko. Zlato se nahaja tudi pri Gabrovi ob Janbri in jednako na več drugih krajih. V namen zasledovanja rudnin se je ustanovilo posebno rudniško društvo, v katerem je več odličnih Bolgarov kakor Popov, Simeonov, Stokov, Žlahčev in drugi, kar znači, da so Bolgari v tem pogledu že dokaj pred drugimi Slovani.

V Busludžiji pri Kazanliku ima tvrdka Slavov velik kamenolom mramorja. Vlada gre podjetnikom na roko s tem, da jih oprošča davka za rudosledje, česar žal pogrešamo v Avstriji.

Vse torej kaže, da so Bolgari prišli do spoznanja, da zamorejo povzdigniti svoje narodno gospodarstvo z zakladi, katere je položil Stvarnik v tako bogati meri v njih zemljo. Naj bi temu vzgledu sledili tudi drugi balkanski Slovani in ne puščali, da jim najboljše v njih domovini ugrabi tujec.

Kmetijstvo.

Kolika pri konjih.

Grizenje je splošno ime za različne bolezni v trebuhu in v črevih. Kolika (grizenje) pride hitro, pa